

jest počítati lhůtu pro první splátku. Podle vyrovnacích spisů bylo usnesení ze dne 20. září 1926, jímž bylo vyrovnání potvrzeno, vyvěšeno na desce vyrovnacího soudu dne 6. října 1926 (§§ 174 konk. ř. a 63 vyr. ř.). Poněvadž se tento den do lhůty k podání opravného prostředku nečítá (§§ 63 vyr. ř. a 125 c. ř. s.; srv. rozh. n. s. čís. 7402 sb. n. s.), stalo se usnesení pravoplatným dne 20. října 1926, takže splatnost první lhůty nastala teprve 20. ledna 1927. Ať již žalovaný zaplatil první splátku dne 8. ledna 1927, jak tvrdí žalobkyně, nebo 5. ledna 1927, jak uvádí žalovaný, byla splátka tato zapravena včas a jen o to jde. Co do druhé splátky tvrdí žalovaný, že ji zaplatil 21. dubna 1927 složenkou, kterou mu žalobkyně za tím účelem vydala. Žalobkyně okolnost tuto nepopřela ani v první stolici ani za řízení opravného a obmezila při roku dne 2. června 1927 žádost žalobní o 468 Kč. Jest tedy podle § 267 c. ř. s. pokládati za doznané, že druhá splátka byla zapravena složenkou dne 21. dubna 1927, to jest den po uplynutí lhůty. Tento tak nepatrný průtah nemůže však míti rozhodující význam, uváží-li se, že ani z přednesu žalobkyně ani ze zjištění nižších soudů nelze dovoditi, že se žalovaný obmeškal úmyslně a za tím účelem, by uspokojení svého věřitele oddálil. Jde tedy o nedopatření, které v obyčejném poctivém obchodním styku zůstává pravidelně nepovšimnuto a které dlužník odčinil. Nedopatření takové může se přihoditi i obchodníkům nejzdatnějším a nejbedlivějším a nelze na ně proto uvalovati těžší následky, než zájmy třetích osob, zejména věřitele nutně vyžadují (srov. plenární rozhodnutí z 9. února 1928 Pres. 761/27 čís. 7760 sb. n. s.).

Čís. 8367.

Nebylo-li dosud mezi stranami, uzavřevšími společenskou smlouvu podle § 1175 a násl. obč. zák. (příležitostný obchod podle čl. 270 a násl. obch. zák.), provedeno vzájemné vyúčtování, jest žalobu, uplatňující nárok ze společného obchodování pro tentokráte zamítnouti, je-li správné zjištění závazků bez konečného vyúčtování nemožným.

(Rozh. ze dne 11. října 1928, Rv II 794/27.)

Žalobce domáhal se na žalovaných, by mu vydali kupní cenu za zboží prodané ve společném obchodování. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolatel popírá neprávem správnost názoru napadeného rozsudku, že strany uzavřely společenskou smlouvu podle § 1175 obč. zák. Stačí poukázati k tomu, že odvolatel sám již v žalobě udal, že společný zisk k obchodu, jež žalobce financoval a žalovaní prováděli, měl se stejnoměrně mezi ně rozdělit. Tím sám doznal, že uzavřel s odpůrci smlouvu, podle níž obě strany měly nésti společně risiko, což je hlavní známkou společenské smlouvy. Byla-li smlouva uzavřena výslovně, ústně neb písemně nebo jen mlčky (§ 863 obč. zák.), jest lho-

stejně, poněvadž zákon formu smlouvy nepředpisuje. Otázka ta je však celkem podružnou, poněvadž stěžejním bodem jest otázka, zda jest žaloba předčasnou proto, že nebylo dosud mezi stranami provedeno vzájemné zúčtování. A tu jest lhostejno, zda jde o společenskou smlouvu podle § 1175 obč. zák., či jen o příležitostní obchod podle čl. 270 obch. zák., poněvadž v tom i onom případě jest povinen ten, kdo obchod vedl (jednatel), vydati účet (§ 1198 obč. zák., čl. 270 obch. zák.). Nebyla-li uzavřena smlouva společenská, byl aspoň proveden příležitostně obchod podle čl. 270 obch. zák. a nutno proto souhlasiti s prvním soudem, že žaloba uplatňující nárok tvořící výsledek správného vyúčtování, jest před provedeným vyúčtováním předčasnou. Ovšem že vyúčtování není zásadní podmínkou podání takovéto žaloby, avšak, nepředcházelo-li vyúčtování, musí procesní látka podaná žalobcem býti takového druhu a takové jakosti, by soud sám bezpečně mohl onen výsledek zjistiti. K tomu však není soud povolán, aby jednotlivé účetní položky sám teprve sbíral a účty sestavoval, nýbrž rozhoduje jen o jednotlivých mu předložených položkách, které jsou sporné. Jak účet takový má vypadati, zákon neuvádí; musí proto býti zhotoven takovým způsobem, by splnil svůj účel. Musí dáti příležitost ke zjištění, zda jednatel své povinnosti řádně plnil, jak se obchod vyvíjel, jakých výsledků dosáhl, by z něho mohl každý společník své nároky vyvozovati. Výtah z knih žalobcem předložený nevykazuje však takové náležitosti.

N e j v y š š í s o u d vyhověl dovolání žalobce potud, že zamítl žalobní nárok jen pro tentokráte.

D ů v o d y:

Jest přisvědčiti právnímu názoru odvolacího soudu, že žaloba jest předčasnou. V tom směru stačí poukázati na odůvodnění rozsudku soudu druhé stolice, jež odpovídá stavu věci a zákonu. Jisto jest, že se žalobce dobrovolně uvázal ve vedení knih společnosti, a bylo tudíž jeho povinností, by knihy vedl správně a úplně, a měl se postarati o to, by zvěděl nejen to, co sám vydal ve prospěch společnosti, nýbrž i to, co mu bylo společností, pokud se týče Janem T-em splaceno, a jaký zisk mu byl vypočítán a zaplacen. Povinností Jana T-a, jenž zboží nakupoval, prodával, režii hradil a potahy i skladiště obstarával a potřebné dělníky platil, bylo, by se své strany jako hlavní jednatel společnosti vedl zápisy o výdajích a příjmech pro společnost a by veškeré účty a zápisy sděloval žalobci, by tento knihy společnosti mohl řádně a spolehlivě vésti. Poněvadž ani žalobce ani Jan T. nedostáli těmto svým povinnostem, nesložili navzájem počet ze svého jednání a neprovedli likvidace (§ 1198 obč. zák. a čl. 270 obch. zák.), jsou oba vinni tím, že řádné vyúčtování mezi nimi dosud nebylo provedeno. Domáhá-li se žalobce na žalovaných žalobní pohledávky, bylo jeho povinností, by, jak správně uvedl odvolací soud, vyličil soudu v žalobě (§ 226 c. ř. s.), jak pohledávka ta vznikla, kolik peněz a kdy vložil do společnosti, kolik

peněz a kdy od ní obdržel zpět, by vypočetl, kolik činily úroky, kdy a jak byly splátkami uhrazeny úroky a jistina a jak dospěl k saldu, jež uplatňuje žalobou. Bylo jeho věcí, aby Jana T-a jako jednatele společnosti, nesložil-li dobrovolně počet ze svého jednatelství, žaloval o složení účtů a na základě provedeného vyúčtování a likvidace žalobu podal. Žaloba tak, jak byla podána, neopírá se o pevný základ a nemůže vésti ke správnému zjištění závazků žalovaných, neboť jest to před konečným súčtováním nemožné. Soud není k tomu povolán, jak správně uvádí odvolací soud, aby sbíral jednotlivé účetní položky a účty stranám sestavoval, nýbrž jen aby rozhodoval o položkách účtu, jež při súčtování zůstaly sporné. Poněvadž žalobní přednes těmto požadavkům nevyhovuje, jest žaloba předčasnou a bylo ji zamítnouti, ovšem jen pro tentokráte, a nikoli na dobro, jak nižší soudy učinily. Bylo proto v tomto směru dovolání vyhověti a uznati, jak se stalo.

Čís. 8368.

Odkazovník jest oprávněn k rekursu do usnesení, jímž byl dědic ustanoven správcem pozůstalosti, navrhl-li v rozkladu, by, ježto jest se svou pohledávkou ohrožen, bylo upuštěno od ustanovení dědice za správce pozůstalosti a by po případě byla správcem ustanovena osoba třetí.

(Rozh. ze dne 12. října 1928, R I 730/28.)

R e k u r s n í s o u d odmítl rekurs Heleny S-ové do usnesení pozůstalostního soudu, jímž byla přijata na soud dědická přihláška Waltra B-a a byla mu zároveň svěřena správa pozůstalosti s příkazem, by vzal k sobě všechny zápisní knihy a klíče od obchodních místností a zařídil v zájmu pozůstalostního jmění vše, čeho třeba k uschování tohoto jmění a k zajištění pozůstalosti.

N e j v y š š í s o u d zrušil napadené usnesení a vrátil věc rekursnímu soudu s poukazem, by, upustě od právního názoru projeveného v napadeném usnesení, vyřídil po zákonu rekurs Heleny S-ové.

D ů v o d y:

Rekursní soud odepřel stěžovatelce napadeným usnesením právo k rekursu do usnesení soudu prvé stolice ze dvou důvodů. Předně proto, že je odkazovnicí a jako taková nemůže se vmísiti do správy pozůstalosti, ke které jsou podle § 810 obč. zák. a § 145 nesp. říz. povoláni jen dědicové nebo jich zákonití zástupcové, jichž dědické právo bylo vykázáno dostatečně, a poněvadž citovaných ustanovení, pouze dědiců se týkajících, nemůže býti obdobně použito na odkazovníky. Za druhé proto, že stěžovatelka, která je jako odkazovnice chráněna ve svých právech jen ustanovením § 812 obč. zák., návrh podle tohoto předpisu vůbec neučinila. Rekursní soud přehlédl, že stěžovatelka v rozkladu, tedy již